

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN-2019-1011

20.12.2019

Protector Forsikring ASA

Ansvar

Personskade etter fall i skolens gymtime – ansvar for kommune.

Under en gymtime 28.1.16 snublet skadelidte idet hun var i ferd med å hoppe over et plastrør som var spent fast mellom to turnkasser ca. 80 cm over bakken. Innretningen var del av en hinderløype der det var lagt opp til at elevene skulle kripe under plastrøret. Flere elever valgte imidlertid å hoppe over røret i stedet. Det var ingen støtdempende matter/tjukkanes ved hinderet. Skadelidte pådro seg en hjernerystelse som følge av ulykken og har fått senvirkninger av skaden som har medført at hun har mistet over tre år med skolegang. Skadelidte fremsatte erstatningskrav mot kommunen og anførte at skolen hadde opptrådt erstatningsbetingende uaktsomt både i forbindelse med organiseringen av gymtimen hvor ulykken skjedde, bruken av det fastspente hinderet som skadelidte hoppet over da hun skadet seg, manglende bruk av matter/tjukkanes ved hinderet, at elevene ikke fikk beskjed om at de ikke måtte hoppe over det aktuelle hinderet og ved håndteringen av skaden i etterkant av ulykken. Selskapet har på vegne av skadevolder (kommunen) avvist at det foreligger et ansvarsgrunnlag i saken. Nemnda kom til at det ikke var dokumentert ansvar for kommunen.

Saksfremstilling

Saken gjelder erstatningskrav mot kommunens ansvarsforsikring for personskade etter fall i kroppsøvingstime på skole.

Skadelidte (født 26.3.01) falt under forsering av en hinderløype i en kroppsøvingstime. Ett av hindrene var bygget opp med et plastrør lagt 80 cm over gulvet mellom to turnkasser hvor elevene skulle hoppe/klatre over kassene eller kripe/rulle under plastrøret. Skolen har forklart at elevene ikke skulle hoppe over plastrøret, at lærerne viste elevene hvordan øvelsen skulle utføres, og at elevene ble instruert om å løpe rundt hinderet dersom det ble kjørt her. Dette er bestridt av skadelidte.

Ifølge den fremlagte dokumentasjonen hadde skadelidte passert hinderet ved å hoppe over røret i midten noen ganger, uten at hun ble korrigert av lærere, før hun i et nytt forsøk snublet i røret, landet forkjært og slo hodet. Skolen sendte melding om yrkesskade/yrkessykdom til NAV 7.4.16:

Eleven falt over et hinder og landet på å venstre side, traff gulvet med hofta først og slo deretter venstre side av hodet i gulvet. Dro til legen og fikk diagnose hjernerystelse.

Skadelidte har forklart at hun etter ulykken ble etterlatt for seg selv i garderoben, inntil to medelever ble sendt for å se hvordan det gikk med henne. Skolen har på sin side forklart at en vikar fulgte opp skadelidte, og at hun da hadde virket ok.

Skadelidte har opplyst at hun fikk hjernerystelse/post-commotio med kronisk fatigue, kronisk hodepine samt kroniske synsforstyrrelser med svekket langsyn og ufrivillige øyebevegelser. Det er videre opplyst at skadelidte som følge av hendelsen hittil har mistet over tre år skolegang og

omtrent ikke har hatt sosial omgang med venner eller familie. Skade- og sykdomshistorikken i etterkant anføres å være godt dokumentert opp mot skadehendelsen. Skadelidtes advokat har opplyst at det er søkt om menerstatning fra NAV etter ulykken.

Kommunen utbetalte en engangssum til skadelidte på kr 18 000 men presiserte samtidig at den ikke erkjenner ansvar i saken.

Skadelidte fremsatte krav om dekning under kommunens ansvarsforsikring i selskapet ved brev av 18.12.17.

Selskapet avsto kravet i brev 28.2.18.

Skadelidte krever erstatning fra kommunen for skadene pådratt under ulykken og anfører at skolen utviste uaktsomhet.

Lærerne som var ansvarlige for elevene i gymtimen opptrådte uaktsomt både i forbindelse med organiseringen av gymtimen hvor ulykken skjedde, bruken av det fastspente hinderet som skadelidte hoppet over da hun skadet seg, manglende bruk av matter/tjukkas ved hinderet, ved at elevene ikke fikk beskjed om at de ikke måtte hoppe over det aktuelle hindret og ved håndteringen av skaden i etterkant av ulykken. Skadelidte viser til fremlagte vitneerklæringer.

Skadelidte mener Rt. 1997 s. 1081 (trampett-dommen) tilsier ansvar i denne saken. Dommen la til grunn at læreren burde ha sagt tydelig ifra om hva slags hopp de kunne foreta, og kanskje særlig hvilke hopp de ikke kunne foreta. Retten bemerket at idet en av elevene gjennomførte en salto, burde læreren ha forstått at også andre elever ville følge etter ledereleven og foreta salto de også. Læreren ble ansett uaktsom fordi han ikke straks grep inn med fløyten.

Skadelidte anfører også at den etterfølgende håndtering av ulykken fra skolens side var uaktsom. Skadelidte ble overlatt til seg selv resten av timen, før hun ble sett til av to medelever. Skadelidte bestrider skolens forklaring om at hun ble fulgt opp av vikar etter skadehendelsen. Skadelidte viser til e-postkorrespondanse med skolen i ettertid hvor det fra skadelidtes side anføres at det ikke var noen vikar til stede i den aktuelle gymtime, slik at skolens forklaring av hendelsen og etterfølgende oppfølging av skadelidte er gal.

Skadelidte stiller videre spørsmål ved om det aktuelle hinderet, provisorisk satt sammen av to turnkasser med en stang fra høydehoppstativet tredd fast i mellom kassene, oppfyller de krav som stilles til det fysiske læringsmiljøet som er hjemlet i opplæringsloven. Skadelidte anfører at utstyret ikke er brukt på en korrekt måte, og dette er uaktsomt.

Selskapet avviser ansvar og anfører at det ikke er sannsynliggjort at læreren har utvist uaktsomhet.

Selskapet avviser at trampett-dommen er relevant fordi en trampett er et turnapparat med et betydelig større risiko enn den aktuelle hinderløypen. Selskapet viser videre til at Høyesterett i avgjørelsen la vekt på at eleven som ledet gymtimen tok salto fra trampetten selv. Det ble lagt vekt på at apparatet trampett forbindes med fart og hopp, at det forelå uttalelse fra sakkyndig som påpekte behovet for trinnvis opplæring ved ulike øvelser, og at trampettapparatet virket tiltrekkende på barn og ungdom med behov for utfordring og spenning. Videre fremgår det av faktum i "trampett-dommen" at læreren ikke hadde vært tydelig på hva slags hopp elevene ikke fikk lov til å gjennomføre, men at hun hadde stolt på at ledereleven ville legge opp til enkle hopp i oppvarmingsøymed. Øvelsene som ble gjennomført i den aktuelle gymtime på den aktuelle skolen var derimot innenfor det som må regnes som helt ordinært i en gymtime på en norsk ungdomsskole.

Selskapet anfører at vitnebeskrivelsene er avgitt mer enn to år etter den aktuelle gymtimen og har mindre bevisvekt enn de mer tidsnære beviser.

Selskapet anfører videre at saken gjelder en ungdomsskoleelev som i utgangspunktet må antas å forstå innholdet i instruksjoner som gis. At elever i denne aldersgruppen ikke følger instruksjoner som blir gitt kan skje, men dette er ikke i seg selv uaktsomt, jf. her Høyesteretts uttalelse i HR-2019-318-A premiss (57), hvor det uttales at selv om aktsomhetskravet er strengt, medfører ikke ethvert avvik fra optimal adferd at det foreligger erstatningsbetingende uaktsomhet.

Selskapet avviser at skolens etterfølgende håndtering av skaden var uaktsom. Skadelidte ble fulgt opp av en vikar, som trodde hun var ok, og at skaden ikke var alvorlig fordi skadelidte landet på hele sin venstre side. Hun falt først med hoften, og deretter med hodet. Det er opplyst fra skadelidte at hun ikke hadde utvendige synlige symptomer. Det ville således være en nokså umulig oppgave for skolen å oppfatte at det var en alvorlig skade. Klager var også på skolen dagen etter ulykken.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om kommunen er ansvarlig for skadelidtes skade.

Det følger av skl. § 2-1 at arbeidsgiver er ansvarlig dersom en ansatt volder skade ved uaktsomhet. Spørsmålet er derfor om gymlæreren i dette tilfellet utviste uaktsomhet ved gjennomføring av gymtimen, evt. om skolen utviste uaktsomhet ved manglende oppfølging etter skaden.

Skadelidte har vist til Rt. 1997 s. 1081 Trampettdommen, hvor kommunen ble ansvarlig for uaktsomhet hos en gymlærer da en elev skadet seg ved hopp på en trampett.

Ifølge sakens dokumenter var det ikke første gang en slik hinderbane var benyttet i undervisningen, og skolen har forklart at det ikke var meningen at elevene skulle hoppe over plastrøret. Ifølge skolen viste læreren elevene hvordan øvelsen skulle gjøres, og elevene ble også instruert om å løpe rundt det aktuelle hinderet dersom det ble kjørt der.

Skadelidte bestrider at elevene fikk beskjed om ikke å hoppe over hinderet eller demonstrasjon av øvelsen. Nemnda har ikke grunnlag for å ta stilling til hva som er korrekt, men skadelidte har bevisbyrden for manglende informasjon, og dette er ikke dokumentert.

Nemnda mener skaderisikoen ved en slik hinderløype fremstår som mindre markert enn risikoen ved en trampett, som er et apparat som gir spenst og fart. Hinderløypa i seg selv innebærer ikke en tilsvarende risiko; her ble risikoen hovedsakelig skapt av forsøket på å hoppe over plastrøret, som altså var utenfor det elevene i utgangspunktet skulle gjøre. Ideelt sett burde røret ikke vært festet til kassene, men ikke ethvert avvik fra optimal adferd medfører at det foreligger uaktsomhet, jf. HR-2019-318-A premiss (57). Ut fra den mer beskjedne skaderisikoen mener nemnda skolens informasjon om øvelsen fremstår som tilstrekkelig.

Etter det opplyste var det flere elever som hoppet over røret fremfor å gå under. Spørsmålet er derfor om det var uaktsomt av læreren ikke å stoppe en slik adferd. Nemnda legger som nevnt til grunn at læreren hadde forklart hvordan hinderet skulle brukes. At noen elever til tross for dette hoppet over, må nærmest regnes som brudd på instruks. Nemnda kan ikke se at det var uaktsomt ikke å korrigere dette. Skadelidte var på skadetidspunktet 14 år og 10 måneder og burde da selv være i stand til å vurdere risikoen for skade ved å fravike det fastsatte opplegget.

Skadelidte har også anført at skolens adferd etter fallet var uaktsomt. Skolen har forklart at skadelidte ble fulgt opp av en vikar. Skadelidte bestrider dette, men igjen kan nemnda ikke se at dette er dokumentert. Vikaren trodde skadelidte var ok, og hun gikk etter det opplyste også på

skolen dagen etter. Fallet ga heller ikke grunnlag for mistanke om alvorlig skade. Ut fra dette kan nemnda ikke se at skolens oppfølging var uaktsom.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Roy Johansen (selskapsrepresentant), Elisabet Okkenhaug (selskapsrepresentant), Hege Sundby (forbrukerrepresentant) og Gyrid Giæver (forbrukerrepresentant).